

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/26/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820200664
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8820200664.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: Rozhlas a televízia Slovenska, Mlynská dolina, 845 45 Bratislava, IČO: 47232480 proti žalovanej: Y. Y., nar. XX.X.XXXX, Q. XXX, okr. U., o zaplatenie sumy 245,81 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 10C/12/2020 - 56 zo dňa 10.03.2022 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku II. a III.

Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

I. Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu 142,28 eur v splátkach po 10 eur mesačne, pričom každá splátka bude splatná vždy do posledného dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku. Omeškaním čo aj len s jednou splátkou sa stáva splatný celý zvyšok neuhradeného dlhu.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalobca m á voči žalovanej nárok na náhradu trov konania, vrátane trov odvolacieho konania Krajského súdu v Prešove prebiehajúceho pod číslom konania 19Co/24/2021 v rozsahu 23,30 %. O výške tohto nároku rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozsudku.“.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 3 písm. a), § 4 ods. 1, § 6 ods. 1, § 7, § 10 ods. 1, 3, 5 zákona č. 340/2012 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska, § 3 ods. 1, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 2, 3 a 5, § 54 ods. 1 a 2, § 54a, § 100 ods. 1 a 2, § 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len OZ) a § 219 ods. 3, § 220 ods. 2, § 255 ods. 1 a 2, § 262 ods. 2, § 297, § 391 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. V odôvodnení konštatoval, že žalobca si voči žalovanej uplatnil nárok na zaplatenie 245,81 eur s príslušenstvom a náhradu trov konania vrátane vynaložených nákladov spojených so súdnym konaním. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že žalobca je vyberateľom úhrady podľa zákona č 340/2012 Z. z. Žalovaná je platiteľkou tejto úhrady v zmysle citovaného zákona. Za obdobie od 01.09.2014 do 30.06.2019 žalovanej vznikol dlh spolu v sume 245,81 eur, pozostávajúci z istiny nezaplatených úhrad za neuhradených mesačných prepisov vo výške 228,81 eur a pokuty vo výške 17,- eur. Súd prvej inštancie právny vzťah, z ktorého žalobca odvodzuje nárok, posúdil ako spotrebiteľský v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a rozhodoval o ňom ako o spotrebiteľskom spore s ochranou slabšej strany podľa prvého dielu, druhej hlavy (§ 290 a nasl.) CSP.

4. K posúdeniu hmotno-právneho základu tohto sporu ako spotrebiteľského súd prvej inštancie uviedol nasledovné:

5. Existuje súvislosť medzi službou verejnoprávneho vysielania a sporným poplatkom, či úhradou (tiež „koncesionársky poplatok“), aj keď povinnosť zaplatiť tento poplatok nevyplýva z bezprostredného poskytnutia služby, ktorej priamu hodnotu by tento poplatok, či úhrada predstavovala, ale tento poplatok súvisí výlučne s uzavretou zmluvou o dodávke elektrickej energie bez prípadnej súvislosti s preukázanou držbou televízneho prijímača, či rozhlasového aparátu.

6. Samotný prístup k takejto službe, tiež možno povedať, že je voľným a nepodlieha zaplateniu tohto poplatku ako v prípade napr. zaplatenia poplatku za službu prijímania kódovaných televíznych staníc, kedy až zakúpením príslušného kódovacieho zariadenia možno sledovať takéto televízne vysielanie.

7. Ak by sa mala dať odpoveď na povahu vzťahu čo možno najstručnejšie, tým elementárnym dôvodom na podporu spotrebiteľskej povahy veci je fakt, že aj v prípade RTVS - vysielacej služby ide o službu, a ak ju žalovaná neprijala na obchodné účely (tiež profesiu, či zamestnanie), tak ide čisto o spotrebu služby.

8. Samotný fakt, že zákonodarca nezvolil zmluvný systém, napr. povinné zmluvné prijímanie predmetnej vysielacej služby, nemôže byť prekážkou pre to, aby státisíce občanov stratili status konzumentov služby. Naopak, svojim spôsobom legislatívne vnútenie televíznej a rozhlasovej služby je jedna z okolností, ktoré majú potenciál ovplyvniť v budúcnosti posudzovanie obchodných praktík RTVS, či nie sú nekalé. Ako RTVS priznáva, aj keď len sčasti, predsa len aj ona podniká a robí tak v rámci poskytovania služby širokým vrstvám obyvateľstva.

9. Právne predpisy o ochrane spotrebiteľov pred nekalou praxou sú potencionálne vo vzťahu k širokým vrstvám obyvateľstva tými, ktoré dávajú odpoveď o možných spotrebiteľských konzekvenciách vzťahu medzi RTVS a prijímateľmi (konzumentmi) predmetnej transmisijnej služby. Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nie je pritom jedinou smernicou spotrebiteľského práva.

10. Ide o odvodený záväzok vo vzťahu k verejnoprávnej inštitúcii. Ak by sa aj pripustila možnosť, že nejde o spotrebiteľský vzťah, potom za relevantné treba považovať vzťahy aj len súvisiace. V tomto smere zákon zaraďuje pod režim spotrebiteľského práva nielen spory zo spotrebiteľských zmlúv, ale aj spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou (porov. slovo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou v § 290 CSP).

11. Napriek skutočnosti, že vzťah priamo medzi platiteľom úhrady a RTVS nevznikol tým najbežnejším spôsobom („zmluvou“), nemožno prehladať skutočnosť, že podmienkou jeho vzniku je uzavretie „štandardnej“ spotrebiteľskej zmluvy. Ak teda tento „pridružený vzťah“ má byť nejakým spôsobom právne posúdený, zrejme musí byť posúdený v súlade s prvotnou zmluvou (o dodávke elektriny), od ktorej sa odvíja a ktorá spotrebiteľskou zmluvou nepochybné je.

12. Záver o spotrebiteľskej povahe právneho vzťahu medzi sporovými stranami podporujú aj argumenty právnej logiky, konkrétne argumentum a contrario. Ak by súd prijal právny záver, v zmysle ktorého RTVS nemá postavenie dodávateľa, poprel by tým judikáúru Súdneho dvora Európskej únie o vymedzení dodávateľa v prípadoch poskytovania služieb verejnoprávnymi korporáciami (napr. C-147/16). Z obsahu súdneho spisu je zároveň zrejmé, že žalovaná nevystupuje v právnom postavení fyzickej osoby, ktorá koná v rámci svojej podnikateľskej alebo obchodnej činnosti.

13. Zavedenie osobitnej úpravy uplatňovania premlčaných nárokov zo spotrebiteľských zmlúv a ich zabezpečenia je reakciou na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. PL. ÚS 11/2016-60, zo dňa 7. februára 2018, v ktorom Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol, že ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov nie je v súlade s čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

14. Premičané právo zo spotrebiteľskej zmluvy v zmysle navrhovanej právnej úpravy nemožno platne zabezpečiť, čo však nemá vplyv na výkon zabezpečenia v prípade, ak bolo právo zo spotrebiteľskej zmluvy zabezpečené pred uplynutím premičacej doby. Zabezpečením v tomto prípade treba rozumieť všetky zabezpečovacie inštitúty upravené v § 544 a nasl. Občianskeho zákonníka vrátane záložného práva. V tejto súvislosti právna úprava výslovne uvádza, že premičanie práva zo spotrebiteľskej zmluvy nebráni uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia zo zálohu aj v prípade, ak ide o premičané právo zo spotrebiteľskej zmluvy (§ 151j ods. 2 Občianskeho zákonníka). Táto právna úprava zodpovedá platnému právnomu stavu a požiadavke zabezpečenia právnej istoty veriteľov.

15. Žalobca podal na súd prvej inštancie žalobu dňa 10.03.2020 teda za účinnosti citovaného § 54a Občianskeho zákonníka. Žalobca tak nie je oprávnený vymáhať premičané právo zo spotrebiteľskej zmluvy.

16. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 340/2012 Z. z. platiteľ podľa § 3 písm. a) platí úhradu 4,64 eur za každý jeden začatý kalendárny mesiac. Platiteľ podľa § 3 písm. a), ktorý je evidovaný dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti vo viacerých odberných miestach platí úhradu len za jedno odberné miesto, ak vznik tejto skutočnosti oznámi a preukáže vyberateľovi úhrady podľa § 9 ods. 6 písm. c). Vychádzajúc z citovaných ustanovení splatnosť úhrady za príslušný mesiac bola do konca tohto príslušného kalendárneho mesiaca a nasledujúcim dňom sa platiteľ úhrady dostal do omeškania. Týmto dňom začala plynúť aj premičacia lehota vo vzťahu ku každej jednej úhrade osobitne. Ak žalobca podal žalobu na súd dňa 10.03.2020 premičané sú všetky predpísané úhrady splatné viac ako tri roky pred 10.03.2020, tzn. pred 10.03.2017. Žalobca má tak nárok na úhrady, počnúc úhradou splatnou do konca 10-teho mesiaca 2017 až po úhrady splatné do dňa podania žaloby, pričom ale žalobou uplatnil nárok na úhrady za kontrolované obdobie končiace 30.06.2019. Žalobca má tak nárok na úhrady za 29 mesiacov x 4,64 eur + 17,- eur (pokuta), t. j. 151,56 eur. Nakoľko, ale pôvodným rozsudkom súd prvej inštancie priznal žalobcovi úhrady za dva mesiace, a to mesiac apríl a máj 2019, súd túto priznanú sumu 151,56 eur ponížil o tieto dve úhrady (spolu 9,28 eur), čo v prepočte predstavuje priznanú sumu 142,28 eur. Zároveň už v tomto pôvodnom rozsudku súdu prvej inštancie priznal žalobcovi aj nárok na zákonnú pokutu 17,- eur a náklady spojené s vymáhaním na poštovné v sume 1,45 eur, teda opätovne už o týchto nárokoch nerozhodoval a nepriznal ich. V prevyšujúcej premičanej časti súd žalobu vo výroku II. zamietol. Pre zmiernenie tvrdosti zákona a prihliadnuc na sociálnu a ekonomickú situáciu súd prvej inštancie žalovanej umožnil neuhradiť žalobcovi priznaný nárok v riadnej trojdňovej lehote na plnenie, ale umožnil jej ho hradieť v splátkach, ktoré určil s prihliadnutím na jej sociálnu a ekonomickú situáciu, ktorú deklarovala vo svojom vyjadrení k odvolaniu. Takto určené plnenie žalobcu ekonomicky a sociálne neohrozí, ale plnenie naraz by mohlo ohroziť žalovanú. Nárok žalobcu je však „istený“ tým, že v prípade omeškania s niektorou splátkou sa stane splatný celý súdom priznaný nárok.

17. Výrok o trovách konania odôvodnil tak, že v priznanej časti konštatovaný úspech žalobcu v rozsahu 61,65 % z pôvodnej žalovanej časti. Po prepočítaní úspechu a neúspechu súd prvej inštancie určil rozsah nároku na náhradu trov v prevažnej miere úspešnejšieho žalobcu voči v prevažnej miere neúspešnejšej žalovanej na 23,30 %. V súlade s nariadením nadriadeného súdu a § 396 ods. 3 CSP, uvedený rozsah zahŕňa aj priznanie trov žalobcu v konaní Krajského súdu v Prešove pod číslom konania sp. zn. 19Co/24/2021, v ktorom je tiež možné konštatovať jeho úspech.

18. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, a to len proti výroku, ktorým bola žaloba v prevyšujúcej časti zamietnutá, ako aj proti súvisiacemu výroku o trovách konania. Namietal, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia vecí. Poukázal na to, že žalobca ako verejnoprávny vysielateľ poskytuje službu verejnosti v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania priamo na základe povinnosti stanovenej zákonom č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Predmet, obsah a ani podmienky poskytovania rozhlasového televízneho vysielania verejnoprávneho vysielateľa nie sú predmetom individuálnej dohody medzi žalobcom a žalovanou. Základné parametre rozhlasového a televízneho vysielania verejnoprávneho vysielateľa upravuje priamo tento zákon (§ 3 až 5 citovaného zákona), pričom konkrétna podoba a obsah tohto vysielania je tvorená výlučne na základe nezávislého postavenia a rozhodovania verejnoprávneho vysielateľa o obsahu svojich rozhlasových a televíznych programových služieb. Od samotného rozhlasového a televízneho vysielania verejnoprávneho vysielateľa je podľa žalobcu potrebné odlišovať právne vzťahy, ktoré

vznikajú podľa právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 340/2012 Z.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Žalobca mal za to, že právna úprava obsiahnutá v zákone č. 340/2012 Z.z. reguluje právne vzťahy, ktoré sa týkajú platenia, vyberania a vymáhania úhrady za služby verejnosti, poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania. Platenie úhrad predstavuje primárny spôsob financovania činnosti verejnoprávneho vysielateľa. Uplatnený model financovania verejnoprávneho vysielateľa prostredníctvom povinnej verejnej platby, ktorú platia zákonom určené skupiny obyvateľstva, má zabezpečovať finančnú nezávislosť verejnoprávneho vysielateľa od politickej moci, a tým podporovať jeho celkové nezávislé postavenie ako verejnoprávnej inštitúcie. Úhrada je teda zákonom stanovenou verejnou platbou, pri ktorej zákonodarca priamo zákonom vymedzil okruh jej platiteľov, výšku sadzby úhrady, spôsob platby úhrady, spôsob kontroly jej platenia, ako aj spôsob jej vymáhania. Úhrada má atribúty povinnej verejnej platby obdobnej daniam, keďže ide o zákonom stanovenú, povinnú, vynútiteľnú, nenávratnú, neekvivalentnú platbu, ktorá je platená za účelom financovania verejných (verejnoprospešných) potrieb, a ktorej príjemcom je verejný subjekt. Žalobca zdôraznil, že úhradu je povinný platiť každý subjekt, ktorý napĺňa zákonom stanovenú definíciu platiteľa, a to bez ohľadu na to, či má možnosť prijímať rozhlasové alebo televízne vysielanie verejnoprávneho vysielateľa. Zároveň platí, že rozhlasové a televízne vysielanie verejnoprávneho vysielateľa môže prijímať každá osoba, a to bez ohľadu na to, či je alebo nie je platiteľom úhrady. Platenie úhrady nie je viazané na skutočné využívanie možnosti prijímať rozhlasové alebo televízne vysielanie verejnoprávneho vysielateľa. Úhrada je neekvivalentnou povinnou platbou, ktorej nezodpovedá nárok na príjem rozhlasového a televízneho vysielania verejnoprávneho vysielateľa v nejakom konkrétnom rozsahu a čase. Úhrada nemá povahu odplaty za konkrétnu spotrebovanú službu. Žalobca ďalej uviedol, že povinnosť platiť úhradu je stanovená zákonom, pričom táto právna úprava je konštruovaná obdobne ako napríklad pri daniach. Vznik a obsah platobnej povinnosti pri úhrade nie je obdobne ako pri daniach založený dispozitívnymi úkonmi účastníkov právneho vzťahu. Právna regulácia obsiahnutá v zákone č. 340/2012 Z.z. pozostáva z kogentných právnych noriem podrobne upravujúcich jednotlivé aspekty platenia, vyberania a vymáhania úhrady, z ktorých je zrejmé, že v tomto zákone prevažujú prvky verejnoprávnej úpravy. Právny vzťah platenia, vyberania a vymáhania úhrady nie je preto možné podľa žalobcu považovať za spotrebiteľský vzťah. O verejnoprávnej povahe právneho vzťahu platenia, vyberania a vymáhania úhrady svedčí aj skutočnosť, že priamo zákon udeľuje vyberateľovi úhrady za účelom kontroly platenia úhrady oprávnenie na prístup k údajom z registra obyvateľov Slovenskej republiky a registra fyzických osôb, ako aj oprávnenie získavať relevantné informácie od vybraných orgánov verejnej moci (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Sociálna poisťovňa, miestne orgány štátnej správy na úseku katastra), či iných subjektov (dodávateľ elektriny, prevádzkovateľ distribučnej sústavy) a povinnosť týchto subjektov takejto požiadavke vyberateľa úhrady vyhovieť v zmysle § 9 ods. 3 až 6 a 12 zákona č. 340/2012 Z.z. Verejnoprávnu povahu právneho vzťahu platenia úhrady podľa žalobcu neoslabuje ani skutočnosť, že vyberateľ úhrady musí nezaplatené úhrady vymáhať súdnou cestou. Verejnoprávne postavenie vyberateľa úhrad pri vyberaní a vymáhaní úhrad neznamená, že by pri plnení týchto úloh nemohol využívať prostriedky súkromného práva. Postavenie vyberateľa úhrad v tomto prípade je potrebné posudzovať podľa jeho činnosti a nie podľa spôsobu uplatnenia jeho právomoci. Príslušnosť civilných súdov na riešenie vymáhania úhrad preto nie je rozhodujúcim kritériom pre posúdenie povahy právneho vzťahu platenia, vyberania a vymáhania úhrady. Žalobca namietal správnosť názoru súdu prvej inštancie, ktorý vyvodil z § 3 písm. a) zákona č. 340/2012 Z.z., ktorý určuje za platiteľa úhrady fyzickú osobu, ktorá je evidovaná dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti ako odberateľ elektriny v domácnosti v odbernom mieste, že zmluva o dodávke elektriny je spotrebiteľskou zmluvou a právny vzťah platenia, vyberania a vymáhania úhrady je spotrebiteľským právnym vzťahom. Namietal, že súd prvej inštancie sa nezaoberal podstatou úhrady ako zákonnej, povinnej, vynútiteľnej, nenávratnej a neekvivalentnej platby, ktorá je platená za účelom financovania verejných potrieb. Ustanovenie § 3 písm. a) zákona č. 340/2012 Z.z. identifikuje osobu, ktorá má plniť zákonom stanovenú povinnosť platenia úhrady a nemožno z neho vyvodzovať spotrebiteľský charakter právneho vzťahu platenia, vyberania a vymáhania úhrady. Zmluvnými stranami zmluvy o dodávke elektriny sú dodávateľ elektriny a odberateľ elektriny ako spotrebiteľ. RTVS s platiteľmi úhrad neuzatvára žiaden zmluvný vzťah. Keďže zmluvné strany spotrebiteľského vzťahu pri dodávke elektriny sú dodávateľ a odberateľ, nemožno zákonom kreovaný vzťah RTVS a platiteľ považovať za vzťah súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou podľa § 290 CSP. Záverom žalobca poukázal na judikatúru niektorých krajských súdov Slovenskej republiky, ako aj rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 7Tdo/1229/2020 z 15.12.2020, z ktorého vyplýva, že televízny poplatok je platbou povinnou, vynútiteľnou, nenávratnou a neekvivalentnou. Svojím spôsobom ide o daň z majetku. Na základe vyššie

uvedeného tak súd prvej inštancie nemal postupovať podľa ust. § 54a Občianskeho zákonníka a nemal ex offio prihliadať na premlčanú časť žalovanej sumy. Navrhol rozsudok v jeho napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu trovy celého konania voči žalovanej v plnom rozsahu.

19. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

20. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke dňa 30.06.2022 a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

21. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať. So zreteľom na obsah odvolania žalobcu, v odvolacom konaní bol preskúmaný výrok napadnutého rozsudku, ktorým bola žaloba čiastočne zamietnutá, ako aj súvisiaci výrok o trovách konania, a preto výrok I., ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 142,28 eur v splátkach po 10,- eur mesačne, ktorý odvolaním napadnutý nebol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol právoplatnosť (§ 367 ods. 2 CSP).

22. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym skutkovým zistením a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (vid rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05).

23. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo v dostatočnom rozsahu vykonané dokazovanie nevyhnutné pre posúdenie predmetnej sporovej veci. Z uvedeného vychádzal aj odvolací súd v zmysle ust. § 383 CSP. Odvolací súd na tomto mieste zdôrazňuje, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktorý objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (pozri rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoj nárok alebo sa bráni proti jeho uplatneniu, a to v každom štádiu civilného procesu. Z obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka naplnená nebola.

24. K námietke o nesprávnom právnym posúdení vecí odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových

záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

25. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu pokiaľ ide o napadnutú časť rozsudku, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

26. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 340/2012 Z.z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ZoÚ), vyberateľom úhrady a príjemcom úhrady je Rozhlas a televízia Slovenska.

27. Podľa § 10 ods. 5 ZoÚ, nárok na zaplatenie úhrady, s ktorou je platiteľ v omeškaní, pokuty podľa odsekov 3 a 4 a poštových sadzieb je povinný vyberateľ úhrady uplatniť na súde.

28. Podľa § 3 písm. a) ZoÚ, platiteľ úhrady (ďalej len „platiteľ“) je fyzická osoba, ktorá je evidovaná dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti ako odberateľ elektriny v domácnosti v odbernom mieste, pre spotrebu v byte alebo v rodinnom dome.

29. Podľa § 6 ods. 1 ZoÚ, platiteľ podľa § 3 písm. a) platí úhradu 4,64 eura za každý aj začatý kalendárny mesiac. Platiteľ podľa § 3 písm. a), ktorý je evidovaný dodávateľom elektriny v evidencii odberateľov elektriny v domácnosti vo viacerých odberných miestach, platí úhradu len za jedno odberné miesto, ak vznik tejto skutočnosti oznámi a preukáže vyberateľovi úhrady podľa § 9 ods. 6 písm. c).

30. Podľa § 7 ZoÚ, povinnosť platiť úhradu vzniká od prvého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom sa osoba stala platiteľom, a zaniká posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom osoba prestala byť platiteľom. Úhrada sa platí mesačne; úhradu za príslušný kalendárny mesiac je platiteľ povinný zaplatiť do posledného dňa príslušného kalendárneho mesiaca. Úhradu možno zaplatiť jednorazovo za štvrtrok, polrok alebo rok; platiteľ je povinný zaplatiť úhradu do posledného dňa prvého kalendárneho mesiaca obdobia, za ktoré sa táto úhrada platí. Úhradu alebo jej časť zaplatenú bez právneho dôvodu je vyberateľ úhrady povinný platiteľovi vrátiť do 60 dní odo dňa

a) zistenia tejto skutočnosti vyberateľom úhrady alebo

b) doručenia písomnej žiadosti platiteľa o vrátenie úhrady alebo jej časti; k žiadosti platiteľ priloží doklad preukazujúci nárok na vrátenie tejto úhrady alebo jej časti.

Právo na vrátenie úhrady alebo jej časti podľa odseku 4 zanikne uplynutím dvoch rokov nasledujúcich po roku, v ktorom bola úhrada vyberateľovi úhrady zaplatená. Úhrada sa platí na účet vyberateľa úhrady.

31. Podľa § 10 ods. 1 ZoÚ, platiteľ, ktorý nezaplatí úhradu podľa § 7, je v omeškaní so zaplatením úhrady.

32. Podľa § 10 ods. 3 ZoÚ, ak platiteľ podľa § 3 písm. a) nezaplatí úhradu a poštové sadzby v lehote do 30 dní od doručenia výzvy podľa odseku 2, platiteľ je povinný zaplatiť vyberateľovi úhrady aj pokutu 17,- eur.

33. V zmysle § 52 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

34. Podľa § 52a ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak však z povahy zmlúv alebo stranám známeho účelu zmlúv uvedených v odseku 1 pri ich uzavretí zrejme vyplýva, že tieto zmluvy sú od seba vzájomne závislé, vznik každej z týchto zmlúv je podmienkou vzniku ostatných zmlúv. Zánik jednej z týchto zmlúv iným spôsobom než splnením alebo spôsobom nahrádzajúcim splnenie spôsobuje zánik ostatných závislých zmlúv, a to s obdobnými právnymi účinkami.

35. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

36. Podľa § 54a Občianskeho zákonníka, premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

37. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

38. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

39. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

40. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že žalovaná je povinným subjektom pokiaľ ide o platenie úhrady za služby verejnosti poskytované Rozhlasom a televíziou Slovenska v zmysle zákona č. 340/2012 Z.z. a v dôsledku neplnenia si povinností v tomto smere mu vznikol dlh vo výške 245,81 eur pozostávajúci z neuhradených mesačných predpisov v období od 01.09.2014 do 30.06.2019. Výška jej dlhu pozostáva z istiny nezaplatených úhrad vo výške 228,81 eur, z pokuty za neplnenie povinností v zmysle § 10 ZoÚ vo výške 17,- eur a náklady spojené s vymáhaním na poštovné vo výške 1,45 eur.

41. V zhode so súdom prvej inštancie aj odvolací súd zastáva názor, že v prejednávanej veci ide o spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou, teda spor s ochranou slabšej strany (§ 290 a nasl. CSP) a aj charakter úhrady za predmetné služby RTVS v zmysle zákona č. 340/2012 Z.z. je preto nutné takto posudzovať.

42. Otázka spotrebiteľskej povahy veci je relevantná pokiaľ ide o použitie ustanovení zákona týkajúcich sa poučovacej povinnosti zo strany súdu, najmä vhodného spôsobu poučenia spotrebiteľa nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti, poučenia o viacerých možnostiach zastupovania, poučenia aj o iných spôsoboch účelnej obrany (§ 292 CSP). Povaha právnej veci má ďalej význam aj pri otázke prihliadania na premlčanie aj bez návrhu, pri aplikácii osobitných ustanovení o dokazovaní, pri oslobodení od platenia súdneho poplatku a ďalších procesných odlišnostiach v sporoch so slabšou stranou sporu. Aj z týchto dôvodov je posúdenie skutočností, či sa na takýto spor strán použijú ustanovenia ohľadom spotrebiteľských sporov, veľmi dôležitou.

43. Nemali by byť pochybnosti o existencii práva žalobcu na úhradu za služby verejnosti s jej príslušenstvom. Pochybnosti vznikli len v súvislosti s právnou otázkou, či došlo k oslabeniu práva v dôsledku oddiaľovania s jeho uplatnením na súde voči žalovanej a v kladnom prípade, či sa má zohľadniť premlčanie aj bez námietky žalovanej priznaním jej statusu spotrebiteľa.

44. Žalovaná je v spore úplne pasívny. Jej pasivita, ako je to pomerne v obdobných prípadoch veľmi častý jav, zapadá do dôsledkov masového zlyhania verejnej moci v oblasti právnej osvety obyvateľstva. Odvolací súd bral na to zreteľ, najmä na fakt, že pre občanov niet obligatórnej (povinnej) právnej pomoci odborníkom na právo a „návšteva“ advokáta spojená s nákladmi prevyšujúcimi predmet drobného sporu na prvý pohľad pôsobí odradzujúco, najmä, ak náklady nielenže môžu prevyšovať spornú sumu, ale nemusia byť nakoniec ani priznané (porov. čl. 16 Nariadenia EP a Rady (ES) č.861/2007 z 11.júla 2007, ktorým sa upravuje Európske konanie s nízkou hodnotou sporu „Súd alebo tribunál neprisúdi úspešnej strane trovy, ktoré sú neprimerané voči pohľadávke“.

45. Otázku, či ide o spotrebiteľskú právnu vec považuje odvolací súd za zásadnú a od jej vyriešenia závisí aj výsledok sporu. V analogických prípadoch súdy nepriznali prijímateľom predmetnej služby status spotrebiteľa (porov. napr. rozhodnutie KS v Banskej Bystrici z 31.10.2017 č.k. 12Co/282/2017). Odvolací súd pri riešení predmetnej právnej veci sa z nižšie uvedených dôvodov od uvedených názorov odkláňa.

46. Existuje súvislosť medzi službou verejnoprávneho vysielania a sporným poplatkom, či úhradou (tiež „koncesionársky poplatok“), aj keď povinnosť zaplatiť tento poplatok nevyplýva z bezprostredného poskytnutia služby, ktorej priamu hodnotu by tento poplatok, či úhrada predstavovala, ale tento poplatok súvisí výlučne s uzavretou zmluvou o dodávke elektrickej energie bez prípadnej súvislosti s preukázanou držbou televízneho prijímača, či rozhlasového aparátu.

47. Samotný prístup k takejto službe, tiež možno povedať, že je voľným a nepodlieha zaplateniu tohto poplatku ako v prípade napr. zaplatenia poplatku za službu prijímania kódovaných televíznych staníc, kedy až zakúpením príslušného kódovacieho zariadenia možno sledovať takéto televízne vysielanie.

48. Ak by sa mala dať odpoveď na povahu vzťahu čo možno najstručnejšie, tým elementárnym dôvodom na podporu spotrebiteľskej povahy veci je fakt, že aj v prípade RTVS - vysielacej služby ide o službu, a ak ju žalovaná neprijala na obchodné účely (tiež profesiu, či zamestnanie), tak ide čisto o spotrebu služby.

49. Samotný fakt, že zákonodarca nezvolil zmluvný systém, napr. povinné zmluvné prijímanie predmetnej vysielacej služby, nemôže byť prekážkou pre to, aby státisíce občanov stratili status konzumentov služby. Naopak, svojim spôsobom legislatívne vnútenie televíznej a rozhlasovej služby je jedna z okolností, ktoré majú potenciál ovplyvniť v budúcnosti posudzovanie obchodných praktík RTVS, či nie sú nekalé. Ako RTVS priznáva, aj keď len sčasti, predsa len aj ona podniká a robí tak v rámci poskytovania služby širokým vrstvám obyvateľstva.

50. Odvolací súd teda nijako nespochybňuje mimoriadne významné (doslova poslanie) verejnoprávnej RTVS, no bolo by príliš odvážne konštatovať, že RTVS sa za žiadnych okolností nemôže dopustiť nekalých obchodných praktík, ktorých nosnú reguláciu obsahuje práve Spotrebiteľský kódex. Ak je ale tomu tak, tak na druhej strane sú tu občania ako konzumenti služby očakávajúci, že v prípade nekalej obchodnej praktiky budú na žalobcu dopadať ochranné normy spotrebiteľského práva.

51. Právne predpisy o ochrane spotrebiteľov pred nekalou praxou sú potencionálne vo vzťahu k širokým vrstvám obyvateľstva tými, ktoré dávajú odpoveď o možných spotrebiteľských konzekvenciách vzťahu medzi RTVS a prijímateľmi (konzumentmi) predmetnej transmisijnej služby. Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách nie je pritom jedinou smernicou spotrebiteľského práva. To na margo odvolacích argumentov žalobcu, ktorý ako predpoklad spotrebiteľskoprávnej ochrany považuje len a len existenciu zmluvy.

52. Nie je úlohou súdu detektívne vyhľadávať potencionálne možné nekalé obchodné praktiky podľa spotrebiteľského kódexu a s tým spojenú existenciu spotrebiteľa. Fakt je ale ten, že iné predpisy a implementované vnútroštátne právo nevychádzajú z nejakého uzavretého okruhu nekalých obchodných praktík. Zákon ani nemôže byť natoľko kauzistický, aby postihol všetky rozmanitosti života a postihol všetky do úvahy prichádzajúce možné nečestnosti (porov. príkladmo vypočítané nekalé obchodné praktiky podľa prílohy k Spotrebiteľskému kódexu a Smernice 2005/29, napr. „agresívnou praktikou je okrem iného zahrnutie priameho nabádania pre deti do reklamy, aby si kúpili alebo aby presvedčili svojich rodičov alebo iných dospelých, aby im kúpili propagované produkty).

53. Prekážkou na kvalifikovanie veci ako spotrebiteľskej nie je ani legislatívne usporiadanie vzťahov medzi RTVS a konzumentmi jej verejnej služby (porov. obdobnú zákonnú reguláciu vzťahov medzi Štátnym fondom rozvoja bývania a konzumentmi „verejnoprávných“ úverov; zákon č. 607/2003 Z.z. o štátnom fonde rozvoja bývania). Isteže je problematické otvárať pri službe RTVS verejnosti tému neprijateľných zmluvných podmienok, ak zmluvy „nie“, no jednak nie je to celkom tak, pretože istá zmluva predsa len pre existenciu vzťahu existuje a je kruciálna (zmluva o dodávke elektriny), no dôležitejší je fakt, ako sa už súd zmienil, že spotrebiteľskoprávne konzekvencie a nevyhnutnosť ochrany spotrebiteľa predmetnej vysielacej služby vyplývajú aj z možných obchodných praktík, ku ktorým môže dôjsť aj vo vzťahoch založených zákonom.

54. Za takýchto okolností, ak niet legislatívne uzavretého okruhu do úvahy prichádzajúcich obchodných praktík, ktoré môžu byť nekalé, tak ani čiastočne podnikajúceho žalobcu ako poskytovateľa služby širokým vrstvám obyvateľstva nemožno vylučovať z okruhu subjektov povinných dodržiavať zákaz nekalých obchodných praktík. Žalobca je dodávateľom služby a súčasne protipólom - protistranou spotrebiteľom verejnej transmisijnej služby bez ohľadu na to, či dôjde ku kolízii s normami na ochranu spotrebiteľa. Ani pri vzťahoch, v rámci ktorých niet pochybností o ich spotrebiteľskej povahe (úverové, poisťné a ii), spotrebiteľský vzťah nevzniká až porušením práva, ale už jeho založením.

55. Inými slovami tiež povedané, žalobca sa nestáva dodávateľom spotrebiteľskej služby až momentom, keď použije nekalú obchodnú praktiku v rozpore s legislatívou implementovanou na základe Smernice 2005/29 „o nekalých obchodných praktikách“, ale už v čase, keď do vzťahu, z ktorého takáto praktika môže vzísť vstúpi, a to bez ohľadu na formu vzniku vzťahu, teda vrátane jeho založenia zákonom. O to viac, ak právny vzťah s cieľom poskytovať službu širokým vrstvám obyvateľstva (nepodnikateľom) má zmluvný základ nevynímajúc zmluvu o dodávke elektriny so všetkými jej vedľajšími, nahodilými zložkami (accidentalia negotii) a ďalšími súvisiacimi vzťahmi.

56. Ide o odvodený záväzok vo vzťahu k verejnoprávnej inštitúcii. Ak by sa aj pripustila možnosť, že nejde o spotrebiteľský vzťah, potom za relevantné treba považovať vzťahy aj len súvisiace. V tomto smere zákon zaraďuje pod režim spotrebiteľského práva nielen spory zo spotrebiteľských zmlúv, ale aj spory súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou (porov. slovo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou v § 290 CSP).

57. Napriek skutočnosti, že vzťah priamo medzi platiteľom úhrady a RTVS nevznikol tým najbežnejším spôsobom („zmluvou“), nemožno prehliadať skutočnosť, že podmienkou jeho vzniku je uzavretie „štandardnej“ spotrebiteľskej zmluvy. Ak teda tento „pridružený vzťah“ má byť nejakým spôsobom právne posúdený, zrejme musí byť posúdený v súlade s prvotnou zmluvou (o dodávke elektriny), od ktorej sa odvíja a ktorá spotrebiteľskou zmluvou nepochybne je.

58. Záver o spotrebiteľskej povahe právneho vzťahu medzi sporovými stranami podporujú aj argumenty právnej logiky, konkrétne argumentum a contrario. Ak by súd prijal právny záver, v zmysle ktorého RTVS nemá postavenie dodávateľa, poprel by tým judikatúru Súdneho dvora Európskej únie o vymedzení dodávateľa v prípadoch poskytovania služieb verejnoprávnymi korporáciami (napr. C-147/16). Z obsahu súdneho spisu je zároveň zrejmé, že žalovaná nevystupuje v právnom postavení fyzickej osoby, ktorá koná v rámci svojej podnikateľskej alebo obchodnej činnosti. Potom sa zákonite natíska otázka, aký status žalovaná má.

59. Ako vyplýva z výpisu z Obchodného registra Ministerstva spravodlivosti SR, Rozhlas a televízia Slovenska je zapísaná ako iná právnická osoba, ktorá v predmete činnosti má celoplošné digitálne vysielanie televíznych a programových služieb, ako aj vykonávanie podnikateľských činností a činností podľa zákona č. 532/2010 Z.z. o rozhlase a televízii Slovenka. V zmysle § 2 ods. 1 zák. č. 532/2010 Z.z. je RTVS verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, ktorá poskytuje službu verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania.

60. Odvolateľ zdôrazňuje svoje verejnoprávne postavenie ako prekážku pre posúdenie predmetného vzťahu ako spotrebiteľského. To má aj Štátny fond rozvoja bývania, ktorý poskytuje úvery pri pomerne striktnnej zákonnej úprave a aplikačná prax ho posúdila ako dodávateľa úverov pre spotrebiteľov (porov. rozsudok Krajského súdu v Nitre z 4.5.2017 č.k. 9Co/352/2016, rozsudok Krajského súdu v Trnave z 18.3.2015 č.k.11Co/359/2014 a iné).

61. K otázke verejnoprávnosti dodávateľa služieb zaujal postoj aj Súdny dvor. Aj na belgickú školu ako inštitúciu s verejnou formou vlastníctva, ktorá študentke poskytla úver dopadá Smernica Rady 93/13 ES (C-147/16). Obdobný záver vyplýva aj z rozsudku SD EU vo veci C-59/2012 BKK Mobil Oil Korperschaft des öffentlichen Rechts proti Zentrale Zur Bekämpfung unlauteren Wettbewerbs, v ktorom Súdny dvor EÚ skonštatoval, že Smernica 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, ktorou sa mení smernica Rady 84/450/EHS, sa má vykladať v tom zmysle, že do jej osobnej pôsobnosti patrí verejnoprávny subjekt poverený úlohou všeobecného záujmu, ako je správa zákonného systému zdravotného poistenia.

62. Je pravdou, že v Smernici 2005/29/ES je použitý pojem obchodník na rozdiel od pojmov predajca, či dodávateľ, ktoré používa Smernica Rady 93/13/EHS, no aj v tomto prípade sa riešila aplikácia na subjekt verejného práva, teda zdravotnú poisťovňu, v čom možno nájsť paralelu s postavením RTVS a s napĺňaním jej verejnoprospešných cieľov. Obe smernice majú cieľ zaistiť vysokú spoločnú úroveň ochrany spotrebiteľov, ako to je aj v tomto posudzovanom prípade, čo je dôvodom pre prijatie záverov ohľadom definície pôsobnosti smernice aj na subjekty verejného práva. Bližšie závery možno nájsť v návrhu generálneho advokáta Yvesa Bota zo 04.07.2013.

63. Ak teda Súdny dvor EÚ pripustil výklad, že verejnoprávne právnické osoby spadajú do rámca Smernice 2005/29/ES, je dôvodné vychádzať z toho, že verejnoprávne subjekty spadajú pod pôsobnosť aj iných smerníc, ktoré majú rovnaký cieľ, nakoľko v podstate všetky verejné právnické osoby sú založené spravidla na to, aby sledovali verejnoprospešný cieľ. Z odôvodnenia citovaných rozhodnutí vyplýva, že ani verejnoprávny subjekt, ktorý je poverený verejnoprospešnou funkciou, nemôže byť oslobodený od svojej povinnosti dodržiavať zásadné pravidlá, akými sú pravidlá odbornej starostlivosti, a to hlavne vo vzťahu k subjektom, ktoré sú zásahom štátu povinné platiť úhradu v prospech takéhoto subjektu.

64. Tomuto výkladu zodpovedá aj bod 14 odôvodnenia Smernice Rady 93/13 ES, podľa ktorého sa zohľadňujú prípadné nekalé podmienky aj pri dodávkach verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby cit. „keďže členské štáty zabezpečia, aby do zmlúv neboli zahrnuté nekalé podmienky, najmä preto, že táto smernica platí tiež pre obchody, podnikanie alebo povolania verejného charakteru“. Rovnaký záver vyplýva aj z bodu 16 odôvodnenia smernice, „keďže hodnotenie nekalého charakteru podmienok podľa vybraných všeobecných kritérií najmä pri predaji alebo dodávkach verejného charakteru, ktoré zabezpečujú kolektívne služby,...“).

65. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o spotrebiteľskej povahe predmetnej veci, a preto za správny považoval aj postup súdu, ktorý priznal žalovanej ex offio ochranu, vrátane ochrany pred negatívnymi následkami plynutia času.

66. Odvolací súd teda nespochybňuje právo RTVS na úhradu, len ho považuje rovnako ako súd prvej inštancie za oslabené do takej miery, že po uplynutí premlčacej doby ho už priznať nemožno. Premlčanie má okrem iného preventívnu funkciu predchádzať uplatňovaniu práva po neprimerane dlhú dobu. Už len z prozaického dôvodu, že plynutiu času je priamo úmerné riziku straty dokladov, zabúdania a celkového sťaženie právnej pozície bežného občana použiť procesné prostriedky. Z tohto pohľadu odkladanie uplatnenia práva nie je poctivé a čiastočne voči laikom aj nečestné. Ak primárne právo únie sleduje vysoký stupeň ochrany spotrebiteľov (čl. 38 Charty základných práv EÚ), tak podľa názoru odvolacieho súdu je ich treba chrániť aj pred akýmikoľvek nečestnosťami vrátane nedôvodného odkladania uplatnenia práva. Zdá sa, že dôvodom uplatňovania premlčaných práv na súde je spoliehanie sa veriteľa na to, že sa zo strany občana obrana premlčaním neuplatní, čo je v prípade dlžníka, ktorý je laikom, až zarážajúce.

67. Odvolací súd považuje inštitút premlčania práva za účelný procesný prostriedok obrany spotrebiteľa a ktorý má aj svoj procesný rozmer (pozri Števček, M.: Zákon a sudcovia; k výkladu ustanovenia § 5b zákona o ochrane spotrebiteľa In: Justičná revue. - Roč. 67, č. 3 (2015), s. 357-367.) a niet dôvod ho vylučovať z množiny do úvahy prichádzajúcich prostriedkov účelnej obrany spotrebiteľa, ohľadne ktorých má zo strany súdu voči spotrebiteľovi smerovať poučenie, a to 1. vhodným spôsobom, 2. nad rámec všeobecnej poučovacej povinnosti, 3. aj o iných účelných možnostiach obrany (§ 292 CSP; cit., Súd poučí spotrebiteľa „vhodným spôsobom...“,nielen v rozsahu všeobecnej poučovacej povinnosti, ale ho poučí aj o iných možnostiach potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie jeho práv.). V danom prípade správne súd prvej inštancie prihliadol na premlčanie podľa § 5b Spotrebiteľského kódexu.

68. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu pokiaľ ide o napadnutú časť rozsudku, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, pričom nemožno mať pochybnosti ani o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie.

69. So zreteľom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, odvolací súd rozsudok v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku II., ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol ako aj v súvisiacom výroku III. o trovách konania, postupom podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

70. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaná bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

71. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 2 : 1.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).